

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 80 0 P 102906 21 Rev
Banjaluka, 03.08.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Violande Šubarić, kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Rose Obradović, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice S. M. kći M. iz B., zastupana po punomoćniku R.M., advokatu iz B., protiv tužene ZEDP E.B. a.d. B., zastupana po punomoćniku R.S., zaposlenoj kod tužene, radi naknade štete, odlučujući o reviziji tužiteljice protiv presude Okružnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 102906 19 Gž od 17.12.2020. godine, na sjednici održanoj dana 03.08.2022. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Bijeljini broj: 80 0 P 102906 19 P od 25.09.2019.godine odbijen je tužbeni zahtjev tužiteljice da se obaveže tužena da joj na ime naknade štete isplati iznos od 33.984,50 KM, sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom počev od podnošenja tužbe pa do konačne isplate, kao i da joj nadoknadi troškove parničnog postupka, a sve to u roku od 30 dana od pravosnažnosti presude. Tužiteljica je obavezana da tuženoj nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 300,00 KM, u roku od 30 dana od pravosnažnosti presude.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 102906 19 Gž od 17.12.2020. godine žalba tužiteljice je odbijena i presuda Osnovnog suda u Bijeljini broj: 80 0 P 102906 19 P od 25.09.2019.godine, potvrđena. Odbijen je zahtjev tužiteljice za naknadu troškova žalbenog postupka, kao neosnovan.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu pobija tužiteljica, iz razloga povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači, odnosno ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužiteljice za naknadu materijalne štete koja je nastala na objektu koji se nalazi u A., a koja šteta je nastala usljed požara koji se dogodio dana 19.05.2018. godine.

U provedenom dokaznom postupku prvostepeni sud je utvrdio: da se dana 19.05.2018 godine, dogodio požar na vikendici koju je tužiteljica naslijedila od svog muža u vikend naselju na D. u A., kojom prilikom je u potpunosti izgorio sprat te vikendice; da iz Izvještaja o uzroku požara Ministarstva, PU B., od 25.05.2018.godine slijedi da je dolaskom na lice mjesta na zemlji ispred objekta pronađen napojni električni kabal SKS 4x16 mm², sa plastičnom obujmicom na njemu, da su pregledom završetaka provodnika navedenog kabla na jednom provodniku vidljivi tragovi kratkog spoja i vara dok na ostalim završecima užadi izgledaju kao da su prekinuta, da je traženo mišljenje vještaka elektrostruke da se izjasni o tome da li je električna instalacija mogući uzrok nastanka požara, ukoliko nije može se sumnjati da je uzrok nastanka požara namjerna paljevina; da je PS B. II, 01.06.2018. godine, povodom ovog požara dostavila izvještaj o preduzetim mjerama i radnjama Okružnom javnom tužilaštvu u Bijeljini; da je vještak elektrotehničke struke M.G. dana 04.06.2018. godine dostavio nalaz i mišljenje po nalogu tužilaštva i isti u nalazu pojašnjava kako dolazi do primarnog kratkog i sekundarnog kratkog spoja, te da pregledom kompletne elektroinstalacije i elektroinstalacionih kablova na vikendici nije našao tragove kratkog spoja, što ukazuje da ista u vrijeme požara nije bila pod naponom; da je OJT B. donijelo Naredbu o nesprovođenju istrage 21.06.2018. godine gdje se navodi da je očigledno da ne stoje osnovi sumnje da je požar nastao plamenom izazvanim od strane nepoznatog lica, već usled kvara na elektroinstalacijama; da iz nalaza vještaka elektrotehničke struke M.K. od 05.08.2019. godine proizilazi da uzrok požara na vikendici u A. sigurno nije primarni kratak spoj na priključnom aluminijumskom SKS kablju presjeka 16 mm², jer kroz njega nije uopšte tekla struja pošto su glavni osigurači u mjernom razvodnom ormaru bili isključeni, da je na dan požara bilo lijepo, sunčano vrijeme bez elementarnih nepogoda te da se izolacija SKS kabla nije mogla sama od sebe oštetiti i na taj način izazvati kratak spoj pogotovu što kroz njega nije tekla nikakva struja, da je na SKS kablju došlo do sekundarnog kratkog spoja i pravilnog djelovanja zaštitne AS sklopke u trafostanici, da uzrok požara nije struja, da struja kratkog spoja teče od mjesta kratkog spoja do izvora - trafo stanice, a ne teče prema kući i potrošačima prema kući koji su bili isključeni, da je sekundarni kratki spoj nastao nakon što je nešto izazvalo požar, pa da je došlo do topljenja kabla i spajanja ogoljelih žica i samim tim došlo do kratkog spoja, do kratkog sekundarnog spoja, što znači da je nešto drugo izazvalo požar, pa su se kablovi od toplote zagrijali, izolacija se istopila i ogoljene žice su se spojile i došlo je do reakcije automatske sklopke u trafo stanici, što znači da je zaštita ispravno reagovala.

Prvostepeni sud je prihvatio nalaz vještaka M.K. kao objektivan, urađen u skladu sa pravilima vještine i struke i materijalnom dokumentacijom, cijeneći da nije protivrječan ni nalazu vještaka G., pa je zaključio da požar koji se dogodio kritičnog dana na objektu tužiteljice, nije u vezi sa opasnom djelatnošću tužene, te je primjenom odredbe člana 173. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ , br. 29/78, 39/85, i 57/89, te „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04 - u daljem tekstu ZOO) odbio tužbeni zahtjev u cjelosti.

Drugostepeni sud je žalbu tužiteljice odbio i presudu Osnovnog suda u Bijeljini broj: 80 0 P 102906 19 P od 25.09.2019.godine, potvrdio, temeljem odredbe člana 226. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP).

Obrazložio je da je nalaz i mišljenje vještaka elektrotehničke struke K.M., dat u ovom parničnom postupku, nije u suprotnosti sa nalazom i mišljenjem vještaka G.M., koji je sačinjen za potrebe sprovođenja istrage u predmetu po prijavi spornog događaja i utvrđivanja činjenice nastanka

predmetnog požara, iz razloga što predmet i obim vještačenja ova dva vještaka nije bio isti, niti se radilo o istoj vrsti postupka.

Dalje drugostepeni sud nalazi da iz nalaza i mišljenja vještaka G.M. proizilazi da je predmetni požar nastao u vezi sa elektroinstalacijama, ali vještak nije mogao odgovoriti na pitanje da li je uzrok toga primarni kratki spoj ili sekundarni kratki spoj. Ovakav nalaz vještaka elektrotehničke struke je bio dovoljan za odluku tužilaštva da ne sprovodi istragu jer je očigledno da požar nije nastao plamenom izazvanim od strane nepoznatog lica. Činjenica da je u toj tužilačkoj odluci konstatovano da je požar nastao usljed kvara na elektroinstalacijama, nije u suprotnosti sa nalazom i mišljenjem vještaka K.M. koja je u svom nalazu, u skladu sa predmetom i obimom vještačenja koje je određeno, odgovorila na pitanje da uzrok požara nije primarni kratki spoj, dajući za izneseno mišljenje obrazloženje u skladu sa pravilima struke, a koje mišljenje nije argumentovano osporeno od strane tužiteljice, jer su oba nalaza i mišljenja vještaka saglasna u činjenici da napojni kabal SKS 4 x 16 mm², u trenutku nastanka požara nije bio pod naponom. Vještak K.M., je upravo na osnovu te činjenice i utvrdila da u konkretnom slučaju nije došlo do primarnog kratkog spoja, utvrđujući da je priključak na predmetnom objektu izveden u skladu sa pravilnikom o priključcima na niskonaponsku mrežu.

Pobijana odluka je pravilna i revizijom se ne dovodi u pitanje.

Iz činjeničnog utvrđenja nižestepenih sudova slijedi da se dana 19.05.2018 godine, dogodio požar na vikendici tužiteljice kojom prilikom je u potpunosti izgorio sprat te vikendice.

Kada se ima u vidu da se tužena bavi elektroenergetskom djelatnošću, koja shodno odredbama člana 8. Zakona o električnoj energiji ("Službeni glasnik Republike Srpske", br.8/08-prečišćen tekst, 34/09, 92/09 i 1/11, koji je u vrijeme nastanka požara bio na snazi) podrazumijeva proizvodnju električne energije, distribuciju električne energije, te trgovinu i snabdijevanje električnom energijom, nema sumnje da se tužena bavi opasnom djelatnošću i da se njena odgovornost, u slučaju nastanka štete usljed te opasne djelatnosti, zasniva na odredbama člana 173. i 174. ZOO.

Naime, prema odredbama člana 173. ZOO, šteta nastala u vezi sa opasnom stvari, odnosno opasnom djelatnošću, smatra se da potiče od te stvari, odnosno djelatnosti, izuzev ako se dokaže da one nisu bile uzrok štete.

Prema odredbama člana 174. ZOO, za štetu od opasne stvari odgovara njen imalac, a za štetu od opasne djelatnosti odgovara lice koje se njome bavi.

To znači da je odgovornost tužene objektivna i da se zasniva na principu kauzaliteta, tj. uzročnosti, koja se pretpostavlja, tako da je dovoljno, da bi oštećeni ostvario pravo na naknadu štete, da dokaže, da je pretrpio štetu i da ona potiče od opasne stvari ili opasne djelatnosti.

Imalac se oslobađa od odgovornosti ako dokaže da šteta potiče od nekog uzroka koji se nalazio van stvari, a čije dejstvo se nije moglo predvidjeti, ni izbjeći ili otkloniti (član 177. stav 1. ZOO).

Za rad, upravljanje, održavanje i razvoj distributivnog sistema odgovoran je operater distributivnog sistema (distributer), koji je dužan da omogući prenos električne energije kroz mrežu, distribuciju električne energije (član 39. Zakona o električnoj energiji).

Takođe distributer električne energije garantuje održavanje parametara kvaliteta električne energije, obezbjeđuje usklađeno djelovanje distributivne mreže sa prenosnom mrežom, priključnim mrežama i postrojenjima korisnika (član 40. ovog zakona). Priključak na elektroenergetsku mrežu je osnovno sredstvo distributera (član 70. stav 3. ovog zakona).

Distributer je odgovoran za projektovanje priključka prema tehničkim uslovima iz elektroenergetske saglasnosti i tehničkim standardima (član 31. stav 1. Opštih uslova za isporuku i snadbjevanje električnom energijom - „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 85/08, dalje: Opšti uslovi, koji su u vrijeme nastanka požara bili na snazi). Distributer vrši održavanje priključka, zamjenu dotrajalih dijelova i odgovoran je za njegovu ispravnost (član 41. stav 1. i 2. Opštih uslova).

Vještak elektrotehničke struke se u svom nalazu i mišljenju izjasnila da je oštećenje izolacije SKS kabla moglo nastati nakon što se požar koji je nastao iz neutvrđenih razloga proširio i vatra zahvatila kablove što je dovelo do sekundarnog kratkog spoja ogoljenih žica i pucanja kabla, pri čemu je u trafostanici došlo do reagovanja sklopke koja je isključila sve potrošače priključene sa trafostanice. Po mišljenju vještaka požar nikako nije mogao nastati zbog kratkog spoja na dovodnom SKS kablu, zbog čega zaključuje da je do požara došlo usljed nekog drugog razloga i da uzrok požara nije primarni kratki spoj, već da je na SKS kablu došlo do sekundarnog kratkog spoja i pravilnog djelovanja zaštitne sklopke u trafostanici.

Slijedom toga, revizijom tužiteljice neosnovano se ukazuje da pobijana presuda nema razloga o odlučnim činjenicama, jer pravilno drugostepeni sud nalazi da nalaz vještaka G.M. i vještaka K.M. nisu kontradiktorni, budući da se vještak G.M. nije mogao izjasniti o uzroku požara već je naveo da nije našao tragove spoja i da u vrijeme požara kablovi nisu bili pod naponom, te da bez daljih laboratorijskih analiza ne može utvrditi da li je uzrok požara primarni kratki spoj ili sekundarni kratki spoj koji je posljedica izgaranja izolacije napojnog kabla usljed požara izazvanog drugim uzrokom, jer se utvrđivanje činjenice da li je kratki spoj primaran ili sekundaran vrši na osnovu ispitivanja od strane jednog broja institucija na osnovu rendgenskih i metalografskih ispitivanja kojima se može utvrditi uzrok ili posljedica požara, za koja ispitivanja su potrebne posebno opremljene laboratorije sa optičkim mikroskopima, rendgen aparatima i visoko stručnim kadrom osposobljenim za ova istraživanja.

Navode tužiteljice da je odbijanjem prijedloga da se provede supervještačenje od strane neke referentne ustanove i utvrdi šta je uzrok požara, onemogućena da raspravlja, nisu osnovani, jer je tužena, da bi dokazala da nema njene odgovornosti za štetu i da bi se oslobodila odgovornosti u smislu odredbe člana 173. ZOO, predložila i izvela odgovarajuće dokaze, za svoje tvrdnje da uzrok nastanka štete ne potiče od opasne stvari, odnosno djelatnosti kojom se bavi tužena, a tužiteljica je tek na glavnoj raspravi, nezadovoljna nalazom i mišljenjem vještaka, predložila da se provede vještačenje po stručnoj ustanovi, a što je u suprotnosti sa odredbama ZPP kojima je regulisano izvođenje dokaza vještačenjem.

Suprotno prigovorima revizije, u ovom parničnom postupku ne postoje dva različita nalaza i mišljenja, jer nisu izvršena dva vještačenja po vještaku elektrotehničke struke, niti u spisu postoje dva različita mišljenja vještaka te struke, već je u ovoj pravnoj stvari na prijedlog tužene obavljeno jedno vještačenje po vještaku elektrotehničke struke, a nalaz i mišljenje vještaka G.M., koji je urađen za potrebe istrage koju je provodilo tužilaštvo, ne može se u parničnom postupku cijeniti kao nalaz i mišljenje vještaka u smislu odredbe člana 147. ZPP. Shodno tome,

pravilno drugostepeni sud zaključuje da je prvostepeni sud nalaz vještaka elektrotehničke struke iz istrage koja se provodila pred tužilaštvom, cijenio kao i svaki drugi dokaz u ovoj pravnoj stvari, a na osnovu mišljenja vještaka elektrotehničke struke K.M., je utvrdio dokazanu činjenicu, koja je u ovom sporu bitna za pravilno odlučivanje u ovom spornom odnosu, a to je da uzrok predmetnog požara nije primarni kratki spoj na kablu koji je uveden u tavanski prostor predmetnog objekta, odnosno da isti nije rezultat odgovornosti tužene.

Slijedom navedenog, tužena je izvođenjem dokaza vještačenjem po vještaku elektrotehničke struke K.M., dokazala da uzrok požara u objektu tužiteljice ne potiče od opasne stvari, odnosno djelatnosti, kojom se tužena bavi, za koji tužena ne odgovara prema odredbi člana 177. ZOO, pa se neosnovano u reviziji ukazuje da iz nalaza i mišljenja vještaka G.M., te ostalih dokaza proizlazi da je ovaj požar izazvan kratkim spojem na napojnom kablu, pa je pravilno odbijen tužbeni zahtjev tužiteljice.

Slijedom navedenog odlučeno je kao u izreci na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Violanda Šubarić

Tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić